

Otroci pomagajo otrokom – pet let likovnega ustvarjanja učencev

Jana Rojc
Osnovna šola Ivana
Tavčarja Gorenja vas
Marjeta Kepec

Povzetek: Kot učiteljica razrednega pouka sem se lotila organizacije likovnega natečaja na temo otroci pomagajo otrokom. Natečaj je prerasel državni okvir, nanj se odzivajo tudi iz tujine. Razpisana je le tema natečaja, zato z odzivom na natečaj nikakor dodatno ne obremenjujemo učencev, naloga se opravi v okviru uresničevanja ciljev iz učnega načrta. Velik poudarek je na izražanju humanitarnosti, z likovnega stališča pa na ustvarjalni in individualni rešitvi likovnega problema. Predvsem pa predstavljamo nekaj rdečekrižarskih zgodb in želimo tudi vas povabiti, da ustvarjate svoje. **Ključne besede:** likovni natečaj, rdečekrižarska zgodba, likovno izražanje učencev. **Children Helping Children - Five Years of Artistic Creations of Pupils. Abstract:** As a classroom teacher I took on the organization of an art contest on the topic Children Helping Children. The contest has outgrown the national framework and is receiving responses from abroad. Only the topic of the contest is announced; hence the pupils are not additionally pressured to respond to the contest; the assignment is carried out within the scope of the realization of curriculum objectives. Great emphasis is placed on expressing humanitarianism, while from the artistic viewpoint it is placed on the creative and individual solution to an art problem. A few Red Cross stories are presented in particular and you are invited to create your own. **Key words:** art contest, Red Cross story, artistic expression of pupils.

Uvod

Ko sem pošiljala otroške likovne in literarne izdelke na razpise v razne revije, časopise in na razstave, se mi je utrnila misel, da bi tudi na naši šoli lahko organizirali podoben natečaj. Kar precej časa je trajalo, da je želja prešla v idejo in ideja v realizacijo. Najprej sem se lotila priprave in izvedbe razstave na občinski ravni. Toda težko je organizirati razpis, ga poslati na šole, skrbeti za prispelke izdelke, poskrbeti za ustrezno komisijo, ki nepristransko izbere izdelke, poskrbeti za prireditev s podelitvijo nagrad in diplom ter zraven iskati še sponzorje, ki prispevajo za nagrade in plačilo stroškov.

Med počitnicami, pred šestimi leti, sem se odločila, da stopim v kontakt z Rdečim križem Slovenije. Porodila se mi je ideja, da bi naredili

tak natečaj, ob katerem učenci ne bi le likovno ustvarjali, ampak bi se ob svojem likovnem izražanju pogovarjali o medsebojnih odnosih ter spoznavali pomen pomoči in občutljivosti do drugega. Saj so to tudi teme razrednih pogovorov, pa vendar se mi je zdelo, da bi ob likovnem ustvarjanju na to temo lahko vse še globlje doživeli. Imela sem srečo, da sem že ob prvem stiku z RK Slovenije naletela na zelo razumevajočega in likovno razgledanega generalnega sekretarja Janeza Pezlja. Povedala sem mu svoja razmišljanja in med sprehajanjem po hodnikih mi je sproti opisoval kje, kdaj ter od koga je dobil čudovite slike, ki so estetsko urejene visele na stenah. O umetnikih je pripovedoval s srcem in občudoval njihova dela. Pogovarjala sva se o smislu natečaja, ki ga imam v mislih, o organizaciji, finančni podpori, nagradah in diplomah za avtorje. Že na prvem sestanku sva določila

osnovne organizacijske formalnosti. Predvsem sem bila vesela, da se je razpis in s tem natečaj razširil na šole celotne Slovenije. Dogovorila sva se, da bomo v mesecu maju, v tednu Rdečega križa, razpis za likovni natečaj objavili na spletni strani RK Slovenije in na spletni strani naše šole. Razpis bomo poslali tudi na veliko slovenskih šol, kar preko elektronske pošte. Vsi izdelki se bodo zbirali na našem šolskem naslovu, s pripisom Likovni natečaj. Naslednje leto smo razpis objavili tudi na spletni strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

Likovni natečaj

Prvi dve leti je bil natečaj slovenski, počasi pa je pričel preraščati v mednarodnega. Tretje leto so nam poslali likovne izdelke iz Luksemburga, letos pa poleg Luksemburga še s Hrvaške in Nizozemske.

Likovni natečaj ima vsako leto glavni naslov Otroci pomagajo otrokom. Po tem ga učitelji hitro prepoznajo in se medsebojno informirajo. Ustno se širi dober glas o zaključnih prireditvah natečaja, ki se izvajajo na naši šoli, o vedno kakovostnejših razstavah nagrajenih likovnih izdelkov učencev in seveda tudi o nagradah. Zato so vsako leto odzivi tako na natečaj kot tudi obiski zaključnih prireditev in razstav številčnejši. Vsako leto spremlja glavni naslov še podnaslov, ki ga določi RKS glede na določeno tedensko temo. Imeli smo že podnaslove: Najdi prostovoljca v sebi, Kri rešuje življenja, Moja rdečkrižarska zgodba, prvi dve leti pa le Otroci pomagajo otrokom. V letošnjem letu (2015) je naslov Udejanjimo načela. Razpis je na spletni strani šole in RK Slovenije. Dobra stran razpisa natečaja je tudi, da je razpisana samo tematika, izbor vsega ostalega pa je v rokah učiteljev in učencev. S tem je zagotovljena možnost, da učitelji likovno ustvarjanje na tematiko natečaja umestijo v učni načrt. Od maja do konca šolskega leta se zbirajo likovni izdelki učencev na OŠ Ivana Tavčarja v Gorenji vasi. Navadno izdelkov ni malo. Poštar jih prinese največ v času od sredine junija do konca šolskega leta. Najprej preverim, če so pri vseh likovnih izdelkih priložena soglasja staršev. Brez teh likovnih izdelkov ne moremo upoštevati. Včasih se zgodi, da likovni izdelek nima zapisanega avtorja, naslova šole, mentorja. Tudi takih

izdelkov ne moremo sprejeti. Do sedaj je na natečaj prispelo največ 765 izdelkov, najmanj pa 436. Ugotovili smo, da je število malce odvisno tudi od podnaslova. Največji doprinos natečaja je v pogovoru, ki poteka v razredu. Otroci naj bi se zavedali, da lahko s svojim majhnim delom pripomorejo k reševanju življenj ljudem: npr. pomagajo nemočnim, ki jih obkrožajo, pomagajo starejšim v svoji okolici, so prijazni drug z drugim, kontrolirajo svojo jezo, pokličejo odraslo osebo oz. pomoč, kadar so priče nesreči. Razvijali naj bi kulturo medsebojnega razumevanja in spoštovanja ter iskali rešitve k boljšemu življenju. S kreativnimi likovnimi motivi in idejami ter z doživetim in občutenim likovnim izražanjem želimo otroke spodbuditi k iskanju rešitev, kako lahko otroci pomagajo drug drugemu, kaj lahko naredijo za boljši jutri. Večkrat si rečem, če je le nekaj otrok kasneje skušalo narediti tudi v praksi kaj takega, kar so izrazili s svojim likovnim izdelkom, smo dosegli svoj namen.

Prispele likovne izdelke učencev pregleda komisija, ki že vsa leta deluje v enaki tričlanski sestavi. V njej sodelujemo jaz, kot glavna organizatorica razpisa, upokojena višja svetovalka za razredni pouk Marjeta Kepec in magistrica likovne pedagogike Silva Karim, ki je tudi predsednica komisije. Vse smo sodelovale že pri spreminjanju učnih načrtov za likovni pouk, sedaj likovno umetnost, kjer je prvič med nami stekla tudi beseda o natečaju, potrebi po komisiji, načinu izbire likovnih izdelkov, določanju pogojev za izbor ustreznih likovnih izdelkov. In tako sodelujemo že vrsto let.

Prispeli likovni izdelki se razporedijo v štiri skupine: vrtec, 1. VIO, 2. VIO in 3. VIO, posebej pa razporedimo še izdelke učencev, ki obiskujejo osnovne šole s prilagojenim programom.

Slika 1: Nagrajeno likovno delo – vrtec

Slika 2: Nagrajeno likovno delo – 1. VIO

Slika 3: Nagrajeno likovno delo – 2. VIO

Slika 4: Nagrajeno likovno delo – 3. VIO

Kriteriji za izbor nagrajenih likovnih del:

- v likovnem izdelku je opazna likovna tematika (likovni motiv),

- ustrezen izbor likovne tehnike, glede na izbran likovni motiv: ali se likovni motiv lahko izrazi z risanjem, s slikanjem, mogoče s kiparjenjem ali prostorskim oblikovanjem,
- izbor ustreznih likovnih elementov, s katerimi se izrazi likovni motiv: ali se likovni motiv najbolj učinkovito izrazi z barvami, mogoče so bolj ustrezne črte in pike, se lahko izrazi z oblikovanjem kiparskega materiala ali skozi zanimivo prostorsko obliko,
- originalnost, drugačnost likovnega izdelka, kjer se zrcali učenčeva ustvarjalnost, posebnost,
- in nenazadnje celostna podoba likovnega izdelka, njegova izrazna moč (barvitost, polnost, pravilna razporeditev figur, velikost ...), ki pritegne pogled in navduši.

Veseli nas, da na razpis prispe vedno več izdelkov, ki ustrezajo izbranim kriterijem tako glede izbora likovne tehnike kot tudi glede izbora likovnih elementov, s katerimi si učenci izražajo predlagano oz. razpisano likovno tematiko. Veseli nas, ker v likovnih izdelkih prevladuje vsako leto več ustvarjalnosti, spontanosti, različnosti in individualnosti. Želeli bi si, da bi nekoliko več posegali po različnih oblikah in materialih likovnih podlag, da bi še večjo pozornost posvetili izboru likovne tehnike in likovno izraznega sredstva glede na likovni motiv. Seveda pa si želimo kvalitetnih izdelkov, ki bodo izražali ustvarjalnost in individualnost učencev ter njihovo pripravljenost za humanitarno delo. Komisija ugotavlja, da so odzivi v skupini vrtec številčno manjši. Predvidevamo, da zato, ker se razpis pošilja na šole in ga prejmejo le vrtci pri šolah. Trudili se bomo, da bomo v bodoče našli čim več stikov tudi s samostojnimi vrtci. Komisija vedno izbere trideset likovnih del, ki jih razstavimo na razstavnem prostoru OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas.

Slika 5: Razstava v avli šole

Iz vsake skupine izberemo prva tri dela potem pa še najboljše dela, ki sledijo v skupini, tako da

pridemo do številke trideset, kolikor je razstavnih panojev. Vsako likovno delo dobi svoje mesto pod steklom, ki je označeno z imenom avtorja, mentorja, razredom in šolo. Ob otvoritvi razstave pripravimo tudi kulturno prireditev, kjer nastopajo učenci naše šole in glasbene šole Škofja Loka.

Slika 6: Utrinek s prireditve 2015

Eden od povabljenih gostov podeli nagrade in diplome, za katere se je vredno potruditi. Prvi trije nagrajenci v vsakem VIO odpotujejo za en vikend na Debeli rtič skupaj z ostalimi družinskimi člani. Vsi avtorji prejmejo diplome in nagrade. Letos smo se v komisiji odločile, da nagrad v zadnji VIO ne podelimo, ker na razpis ni prispelo veliko izdelkov, niti niso izstopali glede ustvarjalnosti in izraznosti. Podelili pa smo diplome.

Slika 7: Nagrajenci 2015

Če vabljeni učenci ne pridejo po nagrade, jih posebej ne pošiljamo, pošljemo le priznanje za učenca in učitelja mentorja.

Na podelitvi ob otvoritvi razstave in zaključku natečaja je vedno zelo prijetno. Obišče jo veliko ljudi, pozitivna energija se čuti po vsej šoli. Obiskovalci se imajo priložnost med seboj spoznavati, pokramljati ob čaju in dobrotah na mizah ter si ogledati razstavo. V teh letih se je skozi likovna dela učencev predstavilo veliko rdečekrižarskih zgodb, ki bi jih lahko strnila v drobni knjigi. Mogoče bo celo kdaj ugledala luč sveta.

Zaključek

Naj za konec povem še droben osebni vtis. Letos so mi ostali nagrajenci z Reke najbolj v spominu, saj so bili navdušeni nad našo šolo, okolico, prijaznostjo, nagradami, pogostitvijo. Nagrajena učenca in mentorja je spremljala ravnateljica in to le dan po tem, ko jim je veter razbil stekla na šoli. Na moje začudenje, da so prišli kljub takemu stanju v njihovi šoli, je odgovorila: »Pa, mi se ne damo.«

Zgodovino razpisov in fotogalerijo s posameznih prireditev si lahko ogledate na spletni strani naše šole. Tam dobite še dodatne informacije in vtise z naših že doživetih rdečekrižarskih zgodb. Vabim pa vse, ki boste tole brali, da postanete del njih tudi vi in vaši učenci. Potrudimo se in vzgajajmo sebe in učence k lepšemu jutri. ■